

VOORLOPIG VERSLAG van de commissie van rapporteurs voor het ontwerp van wet tot wijziging van het „Tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken”.

De overweging van dit wetsontwerp in de afdelingen der Kamer heeft geleid tot het volgende.

Algemeen

Vele leden brachten in herinnering, dat het onderhavige wetsontwerp o.m. de strekking heeft om een aantal zeer gewenste vereenvoudigingen aan te brengen met betrekking tot de te heffen rechten en voorts om het systeem van remuneraties voor de arbeid van de griffiers der gerechten en van het personeel der griffies te vervangen door een stelsel van retributies voor de arbeid van de rechterlijke macht als geheel. De gronden, welke voor deze tot op zekere hoogte principiële wijziging in de memorie van toelichting tot dit wetsontwerp worden aangevoerd, zijn naar het deze leden voorkwam, niet overtuigend. Het aanbrenge van de vorenbedoelde vereenvoudigingen zou, zo meenden zij, ook mogelijk zijn geweest, indien men de te betalen rechten zou zijn blijven aanmerken als een vergoeding voor het gebruik, dat de rechtzoekenden maken van de diensten van de griffie. De principiële vraag, of het wel wenselijk is retributies te heffen voor de diensten, welke de rechterlijke macht aan de burger verleent, zou dan h.i. veel van haar scherpte hebben verloren. Ook voor het aanzien van de rechterlijke macht ware het, zo waren deze leden van oordeel, beter, indien men zich zou beperken tot het vorderen van een vergoeding voor wat men zou kunnen noemen haar bureaunkosten. Intussen gaven deze leden toe, dat de door hen ter sprake gebrachte aangelegenheid meer van theoretische dan van praktische aard is, daar de thans voorgestelde rechten betrekkelijk laag zijn en, naar mag worden aangenomen, ook de griffiekosten niet geheel zullen dekken. Zij waren er overigens van overtuigd, dat er geen evenredigheid bestaat tussen het betrekkelijk lage peil dezer rechten en de waardering van de Minister voor de arbeid van de rechterlijke macht.

Verder verklaarden de leden, hier aan het woord, er zich mede te kunnen verenigen, dat, indien het onderwerpelijke wetsontwerp wet zal zijn geworden, enige differentiatie in de te betalen rechten zal worden aangebracht in die zin, dat voor zaken, welke gaan over een betrekkelijk klein geldbedrag, in verhouding tot die, waarin het petitum een hoger bedrag betreft, lagere rechten verschuldigd zullen zijn. Zij waren de opvatting toegedaan, dat een zodanige differentiatie juist is, omdat de ter sprake komende te verlenen diensten in de vorenbedoelde gevallen inderdaad voor de betrokkenen een geringere waarde hebben dan wanneer in een proces een hoger bedrag wordt gevorderd door een van de partijen.

Wijders zouden dezelfde leden — bij wie zich, voor wat deze wens betreft, vele anderen aansloten — gaarne vernemen, of de Minister gevolg zal geven aan de na de behandeling van het onderhavige wetsontwerp door de Tweede Kamer aange-

nomen motie van de heer Oud c.s., waarbij de afschaffing van de hierbedoelde rechten in overweging wordt gegeven. (*Handelingen* zitting 1959—1960, blz. 2663, linkerkolom, en 2665, linkerkolom.)

De vele leden, in de vóórlaatste alinea aan het woord, merkten vervolgens in dit verband op, dat zij in het algemeen geen bezwaar hadden tegen een verlichting of afschaffing van de lasten, welke de burgers ten behoeve van de Staat hebben op te brengen. Nochtans wilden zij erop wijzen, dat de hierbedoelde rechten in sommige gevallen een nuttige functie hebben. Zij dachten hierbij in het bijzonder aan zaken, waarin de bijstand van een procureur niet vereist is (b.v. de inning van kleine geldvorderingen bij dwangbevel, uit te vaardigen door de kantonrechter). In die gevallen kan immers het heffen van rechten het roekeloos en overdreven snel procederen „omdat het toch niets kost” tegengaan. Ook vroegen deze leden zich — zij het terloops — af, of boven een eventuele afschaffing van deze rechten niet de voorkeur ware te geven aan een verbetering van de kosteloze rechtsbijstand, voornamelijk in die zin, dat de vergoeding aan de toegevoegde advocaten zou worden verhoogd.

Sommige leden sloten zich bij de in de vorige alinea weergegeven beschouwingen aan. Zij voegden hieraan toe, dat h.i. de rechtsbijstand, goeddeels op kosten van de advocaten, berust op een standpunt, dat zo spoedig mogelijk dient te worden verlaten.

Verder gaven de leden, vóór de laatstvermelden aan het woord, te kennen, dat zij het op prijs zouden stellen het oordeel van de Minister te vernemen over de suggesties, welke de heer Verhagen had gedaan in een artikel, verschenen in de editie van juli/augustus van dit jaar van het tijdschrift „De gerechtsdeurwaarder” onder de titel: „Afschaffing griffierecht? Neen!!! Afschaffing zegel- en registratierecht? Ja!!!”.

Nog hadden dezelfde leden met belangstelling kennis genomen van de voorgestelde bepalingen met betrekking tot het deurwaarderstarief. Het had hun aandacht getrokken, dat in de memorie van toelichting tot dit wetsontwerp aangaande dit onderdeel o.m. is opgemerkt: „Het moet voor de deurwaarder mogelijk zijn om uit de door hem verrichte ambtshandelingen in de bestaande standplaatsen een redelijk inkomen te trekken” (blz. 6, rechterkolom). Deze leden zouden in dit verband gaarne nadere gegevens ontvangen ter beoordeling van de vraag, of en in welke mate de tegenwoordige inkomens der deurwaarders onvoldoende zijn.

Enige leden, bij wie zich sommige anderen aansloten, hadden de indiening van dit wetsontwerp met voldoening begroet. Zij achtten het in het bijzonder een vooruitgang, dat de deurwaarderstarieven, indien dit ontwerp wet geworden zal zijn, in het vervolg bij algemene maatregel van bestuur zullen worden vastgesteld, zodat alsdan rekening kan worden gehouden met de reële waarde van het geld.

Wat betreft de in artikel I van het wetsontwerp voorgestelde nieuwe regeling van de heffing van rechten, konden enigen der in het voorgaande aan het woord zijnde leden zich in hoofdzaak verenigen met de wens, uitgesproken in de reeds eerder in dit verslag ter sprake gebrachte motie van de heer Oud c.s. Intussen opperden deze leden in verband hiermede de gedachte — zulks in aansluiting op hetgeen door de vele leden, die eerder in dit verslag het woord hadden gevoerd, was te berde gebracht aangaande de suggesties van de heer Verhagen — om de thans voorgestelde heffing te vervangen door een voorafgaande storting van een matig bedrag (b.v. f 5 of f 10) bij de fiscus door degene, die een procedure aanspant, zulks om te veel en te rauwelijks procederen te voorkomen. Deze leden wezen erop, dat een analoge regeling bestaat bij de procedure voor de ambtenarengerechten, met dien verstande, dat het vaste bedrag in die gevallen in de kas van de betreffende griffie wordt gestort. Storting bij de fiscus zou intussen, gelijk gezegd, naar hun mening te verkiezen zijn, o.m. omdat in dat geval immers de financiële controle bij de griffies der gerechten zou kunnen vervallen.

Verscheidene leden verklaarden gemengde gevoelens ten opzichte van dit wetsontwerp te hebben. Enerzijds had het, evenals van de leden, die vóór hen het woord hadden gevoerd, ook hun volle instemming, dat het, na de totstandkoming der wet, mogelijk zal zijn het deurwaarderstarief bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen. In dit verband betreurden zij het slechts, dat deze noodzakelijke legislatieve modernisering zoveel tijd had gevergd.

Anderzijds konden de leden, hier aan het woord, zich niet onttrekken aan de indruk, dat in het ontwerp tot op zekere hoogte op niet geheel te waarden wijze was gebruik gemaakt van de omstandigheid, dat de financiële positie der deurwaarders noodzakelijk moet worden verbeterd. Het was hun, zo voegden zij ter verduidelijking aan het vorenstaande toe, b.v. in het bijzonder niet duidelijk, welke de anders dan formele samenhang is tussen de materie van artikel I van het ontwerp en die van artikel II ervan. De inhoud van artikel II stuitte, gelijk gezegd, bij deze leden op geen enkele bedenking, doch tegen die van artikel I koesterden zij toch beslist bezwaren. Zij meenden in het samenbrengen van deze beide artikelen in één wetsontwerp een geval te zien van „legislatieve koppelverkoop”, van welk soort verkoop zij ook in het algemeen geen bewonderaars en waarvan zij op het gebied van de wetgeving in het minst niet gediend waren.

Ten volgorde op hun vorenweergegeven opmerkingen constateerden deze leden — hierbij niet afdoende aan de meer theoretische beschouwingen ter zake van de leden, die als eersten in dit verslag het woord hadden gevoerd —, dat het ontwerp in artikel I, zij het in een gewijzigde constructie, in feite had gehandhaafd de griffierechten, gelijk deze tot dusverre hadden bestaan, welke rechten beschouwd moeten worden als, thans aan de Overheid te betalen, vergoedingen voor bewezen diensten van de — oudtijds voor eigen rekening werkende — griffiers.

Waartoe, zo bleven de leden, hier aan het woord, zich afvragen, dient het in de huidige tijdsomstandigheden — zij het in een nieuwe gedaante — op een zo hoog niveau een heffing te bestendigen, welke moet worden opgebracht door justitiabelen, die procederen in civilibus, zulks ondanks de omstandigheid, dat men in strafzaken, in belastingzaken en voorts in administratieve gedingen van de betaling van een vast recht, gelijk hier ter sprake is, verschoond blijft? Bij het licht van het vorenstaande behoeft het, aldus meenden deze leden, geen verder betoog, dat ook zij zich met de strekking van de reeds door andere leden in dit verslag vermelde motie van orde van de heer Oud c.s. zeer wel konden verenigen. Wel beschouwden ook deze leden, evenals die, vóór hen aan het woord, de door sommige geopperde gedachte van een bij civiele zaken te verplichten voorafgaande storting van een matig bedrag, waardoor nodeloos procederen zou kunnen worden voorkomen, als een gelukkige vondst. De nu door de bewindsman gekozen oplossing kwam hun voor een weinig geslaagde te zijn.

Het had de aandacht van vele leden getrokken, dat, indien dit wetsontwerp het *Staatsblad* zal hebben bereikt, de tarieven voor vergoedingen aan advocaten en procureurs voorshands ongewijzigd zullen blijven. Ook na te hebben kennis genomen van hetgeen de Minister dienaangaande had opgemerkt in de memorie van antwoord nopens dit wetsontwerp aan de Tweede Kamer (blz. 3, rechterkolom), bleven deze leden van gevoelen, dat er aanleiding bestaat tot het aanpassen van eveneens deze tarieven aan de huidige omstandigheden. Een wijziging, als vorenbedoeld, is wellicht niet bijzonder dringend, zo betoogden zij, daar de rechterlijke macht en de balie reeds sedert lange tijd in de praktijk tot een andere tarifiëring waren overgegaan, nochtans voldoet de bestaande wettelijke regeling ter zake, welke uitgaat van een honorering van f 1,80 per uur en van f 12 per dag (zie artikel 29 van het Tarief) niet meer aan de eisen, welke te dezen in de tegenwoordige tijd mogen worden gesteld. Een wet, welke niet meer wordt nageleefd, kan, aldus stelden zij, in principe beter worden afgeschaft.

Van verschillende zijden sloot men zich bij het in de vorige alinea weergegevene aan.

Artikelen

Artikel 11, lid 1, van het Tarief (nieuw) juncto artikel VI van het wetsontwerp. Vele leden was het niet duidelijk, wanneer in bepaalde nader aan te duiden gevallen het vast recht bij de kantongerechten, bedoeld in het voorgestelde artikel 11 van het Tarief, zal moeten worden betaald en evenmin hoeveel justiekosten alsdan in totaal verschuldigd zullen zijn. Bij wijze van voorbeeld noemden zij hierbij het geval, dat aan de kantonrechter een verzoekschrift wordt gericht tot het uitvoerdigen van een dwangbevel en de zaak vervolgens naar de terechtzitting wordt verwezen. De leden, hier aan het woord, vestigden er de aandacht op, dat de tekst van het voorgestelde artikel 11 de mogelijkheid openlaat om tweemaal het volle recht te heffen, hetgeen, zo veronderstelden zij, wel niet de bedoeling zal zijn. De vorenbedoelde onduidelijkheid is, aldus vervolgden deze leden hun betoog, het gevolg van de omstandigheid, dat in artikel VI van het wetsontwerp is bepaald, dat artikel 17 van het uit de bezettingstijd daterende besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie tot vergemakkelijking van de inning van kleine geldvorderingen vervalft. Zij zouden de voorkeur hebben gegeven aan het handhaven van een regeling, zoals het ter sprake gebrachte artikel 17 thans inhoudt. Terloops wilden in dit verband dezelfde leden erop wijzen, dat in artikel VI van het wetsontwerp ten onrechte wordt gerept van „het besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie van 13 november 1942”; dit besluit is immers gedateerd 15 oktober 1942.

Artikel 11, lid 3, van het Tarief (nieuw). Ingevolge het bepaalde in dit lid van artikel 11 is, zo merkten dezelfde leden

wijders op, op de kantongerechten van toepassing het bepaalde in artikel 3, lid 1 (nieuw), luidende: „Eisers of gedaagden, die bij eenzelfde procureur verschijnen en gelijklopende conclusies nemen, worden als één partij beschouwd”. Geldt deze regel ook, zo vroegen zij, indien partijen bij een zelfde advocaat of kantongerechtsgemachtigde verschijnen?

Artikel 13, lid 1 en lid 2 van het Tarief (nieuw). De inhoud van deze bepalingen was de hier het woord voerende leden niet duidelijk, zulks o.m. in verband met de regeling, neergelegd in artikel 838 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering. Zij zouden het op prijs stellen te dezer zake een nadere toelichting te ontvangen.

Artikel 67 van het Tarief, alsmede artikel 57a van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering. Het was deze leden opgevallen, dat geen wijziging wordt voorgesteld van deze bepalingen. Zij zouden het namelijk op prijs hebben gesteld, indien in kantongerechtszaken niet slechts de reiskosten, doch ook een zekere vergoeding voor tijdsverzuim ten laste van de in de kosten veroordeelde partij in rekening zou kunnen worden gebracht in de gevallen, waarin de winnende partij niet door of met behulp van een gemachtigde heeft geprocedeerd.

Vastgesteld 3 oktober 1960.

VAN DE VLIET
SCHUURMANS
DE JONG
WITTEMAN (voorzitter)
VAN CAMPEN.